

Рівненський державний гуманітарний університет
(повне найменування закладу вищої освіти)
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва
імені Степана Шевчука

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(назва спеціалізації)

інститут, факультет Художньо-педагогічний
(назва інституту, факультету)

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма **Образотворче мистецтво і середовище XX – XXI століття**
для здобувачів вищої освіти

за спеціальністю / освітньою програмою 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Мова навчання - українська

Розробники: д. іст. н., проф. Шеретюк Р. М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука

Протокол від “25” вересня 2025 року № 8

Завідувач кафедри _____ (доц. Власюк О.П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально- методичною комісією факультету / інституту
Художньо-педагогічного факультету РДГУ

Протокол від “29” вересня 2025 року № 8

Голова навчально-методичної комісії _____ (доц. Власюк О.П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____, 20__ рік
_____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: 02 Культура і мистецтво	Вибіркова	
Модулів - 2	Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 5		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
		3 -й	3-й
Загальна кількість годин 90		Лекції	
		20 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи - 4	Освітній рівень: магістр	Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Вид контролю: залік - 3 семестр / залік – 3 семестр	

Передумови

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти суміжно буде опанувати матеріал таких дисциплін як: «Мистецтво постмодернізму», «Історія зарубіжного мистецтва», «Історія українського мистецтва».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття» є формування у студентів цілісного уявлення, базових теоретичних знань про характер, спрямованість, основні тенденції розвитку образотворчого мистецтва в сучасному культурно-цивілізаційному просторі, його основні чинники та складові, а також вивчення досвіду та набуття практичних навиків використання й проектування природних форм і структур у практиці будівництва, архітектури, дизайну та садово-паркового мистецтва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття» є:

- дослідження впливу живої природи на процеси формоутворення в образотворчому мистецтві, скульптурі, дизайні та архітектурному проектуванні;
- оволодіння аналітичним підходом до оцінки природного й штучного навколишнього середовища й архітектурного об'єкта в ньому, вміння абстрагувати мислити;
- вміння використовувати набуті теоретичні знання й практичні навички у своїй подальшій творчій діяльності та проектній роботі, в різних напрямках штучного формоутворення;
- розвиток навичок пошукової діяльності студентів у сфері майбутнього фаху;
- удосконалення вміння студентів працювати з різноманітними джерелами інформації;
- формування інтелектуального потенціалу студентів у галузі мистецтвознавства.

Основними **формами** навчальної діяльності студентів з дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття» є *лекції та практичні заняття*, під час яких виклад навчального матеріалу закріплюється виконанням ряду завдань.

3.Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- теоретичні основи та сучасні поняття з дизайну середовища;
- особливості конструкції та функціонування біологічних організмів, принципи створення їх штучних аналогів і технологічних процесів в містобудуванні, архітектурі, садово-парковому мистецтві;
- сучасні світові тенденції з біотектонічного моделювання, застосовувані в дизайні інтер'єру, об'ємно-просторовому моделюванні окремих архітектурних об'єктів, містобудівних ансамблів та ландшафтному дизайні;
- концептуальні засади органічного зв'язку художньої творчості і природного середовища, чинники їхнього формування та розвитку;
- основні напрями, види і форми художньої творчості в природному середовищі;
- мистецькі явища вуличної культури, їхню сутність та завдання.

Вміти:

- розуміти специфіку художнього образу сучасного дизайну середовища;
- пояснювати розвиток сучасного мистецтва як реакцію на екологічні проблеми, стрімкий розвиток урбанізації та умови життя в мегаполісах;
- вирішувати питання створення і формування біологічних систем із використанням принципів біоніки при влаштуванні елементів озеленення, проектуванні зелених насаджень, формуванні окремих екземплярів рослин або їх сукупностей;
- аналізувати вуличне мистецтво як потужну платформу для суспільного і політичного окреслення проблем і висловлення думок;
- використовувати набуті теоретичні знання й практичні навички у своїй подальшій творчій діяльності та проектній роботі, в різних напрямках штучного формоутворення;
- аналізувати конкретні твори та тенденції розвитку мистецтва минулого і сучасності.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування загальних та фахових компетентностей

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК05. Здатність розробляти та керувати проектами.

ЗК07. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК01. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образноасоціативну мову при створенні художнього образу.

ФК02. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ФК05. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.

ФК08. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно-значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

Програмні результати навчання

ПР 1. Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.

ПР 2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні формальнообразні і формально-стилістичні чинники образотворення.

ПР 4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПР 5. Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та /або декоративного мистецтва.

ПР 7. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.

ПР 10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

ПР 11. Володіти знаннями до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменів культурно-мистецьких процесів.

ПР 15. Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку.

4.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Природа і художнє формотворення штучного середовища. Біоніка

Тема лекції № 1. Біоніка як наука. Годин – 2

Тема лекції № 2. **Біоформи в художньому конструюванні.** Годин – 2
 Тема лекції № 3. **Біоніка в архітектурі.** Годин – 2
 Тема лекції № 4. **Біо-тек – глобальна та концептуальна архітектура майбутнього.**
 Годин – 2
 Тема лекції № 5. **Біоніка в дизайні інтер'єру.** Годин – 2
 Тема практичного заняття № 1. **Біоніка як наука.** Годин – 2
 Тема практичного заняття № 2. **Біоніка в архітектурі та дизайні.** Годин – 2

Змістовий модуль 2. Образотворче мистецтво і природне середовище

Тема лекції № 6. **Ленд-арт.** Годин – 2
 Тема лекції № 7. **Ленд-арт в Україні.** Годин – 1
 Тема лекції № 8. **Топіарне мистецтво.** Годин – 2
 Тема лекції № 9. **Види топіарного мистецтва.** Годин – 1
 Тема практичного заняття № 3. **Ленд-арт.** Годин – 2
 Тема практичного заняття № 4. **Топіарне мистецтво.** Годин – 2

Змістовий модуль 3. Вуличне мистецтво.

Тема лекції № 10. **Стріт-арт.** Годин – 2
 Тема лекції № 11. **Історія стріт-арту.** Годин – 1
 Тема лекції № 12. **Різновиди стріт-арту.** Годин – 1
 Тема практичного заняття № 5. **Стріт-арт.** Годин – 2

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів та тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Лекцій	Лаб.роб	Сам.роб		Лекцій	Лаб.р	Сам.роб
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Природа і художнє формотворення штучного середовища. Біоніка								
Тема лекції № 1. Біоніка як наука	6	2		4	6,5	0,5		6
Тема лекції № 2. Біоформи в художньому конструюванні	6	2		4	6,5	0,5		6
Тема лекції № 3. Біоніка в архітектурі	7	2		5	7,5	0,5		7
Тема лекції № 4. Біо-тек – глобальна та концептуальна архітектура майбутнього	7	2		5	7,5	0,5		7
Тема лекції № 5. Біоніка в дизайні інтер'єру	6	2		4	7,5	0,5		7

Тема практичного заняття № 1. Біоніка як наука	2		2		1		1	
Тема практичного заняття № 2. Біоніка в архітектурі та дизайні	2		2				1	
Змістовий модульний контроль								
Усього	36	10	4	22	37,5	2,5	2	33
Змістовий модуль 2. Образотворче мистецтво і природне середовище								
Тема лекції № 6. Ленд-арт	7	2		5	6,5	0,5		6
Тема лекції № 7. Ленд-арт в Україні	6	1		5	7,5	0,5		7
Тема лекції № 8. Топіарне мистецтво	7	2		5	6,5	0,5		6
Тема лекції № 9. Види топіарного мистецтва	6	1		5	7,5	0,5		7
Тема практичного заняття № 3. Ленд-арт	2		2		0,5		0,5	
Тема практичного заняття № 4. Топіарне мистецтво	2		2		0,5		0,5	
Змістовий модульний контроль								
Усього	30	6	4	20	29	2	1	26
Змістовий модуль 3. Вуличне мистецтво								
Тема лекції № 10. Стріт-арт	8	2		6	7,5	0,5		7
Тема лекції № 11. Історія стріт-арту	7	1		6	7,5	0,5		7
Тема лекції № 12. Різновиди стріт-арту	7	1		6	7,5	0,5		7
Тема практичного заняття № 5. Стріт-арт	2		2				1	
Підсумковий Контроль								
Усього за модулем	24	4	2	18	22,5	1,5	1	21
Усього	90	20	10	60	90	6	4	80

6. Теми практичних занять (Всього 10 год.)

- Тема практичного заняття № 1. **Біоніка як наука.** Годин – 2
Тема практичного заняття № 2. **Біоніка в архітектурі і дизайні.** Годин – 2
Тема практичного заняття № 3. **Ленд-арт.** Годин – 2
Тема практичного заняття № 4. **Топіарне мистецтво.** Годин – 2
Тема практичного заняття № 5. **Стріт-арт.** Годин – 2

7. Самостійна робота (Всього 60 год.)

- Тема № 1 **Біоніка як наука.** Годин – 4
Тема № 2 **Біоформи в художньому конструюванні .** Годин – 4
Тема № 3 **Біоніка в архітектурі.** Годин – 5
Тема № 4 **Біо-тек – глобальна та концептуальна архітектура майбутнього.** Годин – 5
Тема № 5 **Біоніка в дизайні інтер'єру.** Годин – 4
Тема № 6 **Ленд-арт.** Годин – 5
Тема № 7 **Ленд-арт в Україні.** Годин – 5
Тема № 8 **Топіарне мистецтво.** Год. – 5
Тема № 9 **Види топіарного мистецтва.** Год. – 5
Тема № 10 **Стріт-арт.** Год. – 6
Тема № 11 **Історія стріт-арту.** Год. – 6
Тема № 12 **Різновиди стріт-арту.** Год. – 6

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- МО1 – екзамени;
МО2 – усне або письмове опитування
МО3 - колоквіум,
МО4 – тестування;
МО5 – командні проекти;
МО6 – реферати, есе;
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
МО10 – залік.

8. Засоби діагностики результатів навчання

- екзамен;
- залік;
- тести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

- підготовка повідомлень та ессе.

9. Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих			
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	Середній (репродуктивний)	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

		семестрового контролю				
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

**10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни
«Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ століття»**

Поточне тестування та самостійна робота											
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 2			
Лек. 1-2	Лек.3-4	Лек.5	Пр.1	Пр.2	Лек.6-7	Лек. 8-9	Пр.3	Пр. 4	Лек.10-11	Лек. 12	Пр.5
			12	12			12	12			12
Модульний контроль (залік) 20				Модульний контроль 2				Модульний контроль (Залік) 40			
Всього 100				Всього 100							

11. Методичне забезпечення

1. Шеретюк Р.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ ст.» для студентів освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр» денної і заочної форм навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Рівне: РДГУ, 2018. 24 с.
2. Шеретюк Р.М. Навчально-методичні матеріали до семінарських занять з дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ ст.» для студентів освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр» денної та заочної форм навчання галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020208 «Декоративно-прикладне мистецтво». Рівне: РДГУ, 2018. 26 с.
3. Шеретюк Р.М. 100 тестових завдань для підсумкового контролю знань з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ ст.» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» денної і заочної форм навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Рівне: РДГУ, 2022. 44 с.
4. Шеретюк Р.М. Ленд-арт: завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ ст.» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» денної і заочної форм навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Рівне: РДГУ, 2022. 27 с.
5. Шеретюк Р.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ ст.» для студентів освітнього ступеню «магістр» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Рівне: РДГУ, 2024. 24 с.
6. Шеретюк Р. М. Методичні рекомендації до проведення семінарських занять з дисципліни «Образотворче мистецтво і середовище ХХ – ХХІ ст.» для студентів освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Рівне: РДГУ, 2024. 27 с.
7. Шеретюк Р. М. Сучасне вуличне мистецтво Польщі: навчально-методичні матеріали з дисципліни «Мистецтво і середовище ХХ – початку ХХІ ст.» для студентів освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр» денної і заочної форм навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Рівне: РДГУ, 2025. 31 с.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Визначення і сутність поняття «біоніка».
2. Історичні передумови формування біоніки як науки. Леонардо да Вінчі. Ісаак Ньютон.
3. Становлення біоніки в новітню добу.
4. Метод архітектурної біоніки. Біотектонічне моделювання.
5. Основні прийоми і принципи формотворення опорних систем в живій природі.
6. Біо-тек – глобальна та концептуальна архітектура майбутнього.
7. Філософська концепція та провідні риси біо-теку.
8. Найвідоміші представники архітектури біо-теку, коло видатних пам'яток.
9. Біоніка в дизайні інтер'єру.
10. Визначення та сутність поняття «ленд-арт».
11. Виникнення ленд-арту.
12. Ленд-арт як реакція мистецтва і культури на екологічні проблеми, стрімкий розвиток урбанізації та умови життя в мегаполісах.
13. Формування теоретичних засад ленд-арту.
14. Символіка і тематика ленд-арт-композицій.
15. Й. Бойс і його концепція «соціальної скульптури».
16. Видатні представники ленд-арту.
17. Екологічні проблеми ленд-арту.
18. Творчість Роберта Смітсона (США) та Річарда Лонга (Великобританія).
19. Мистецькі практики Джима Деневана.
20. Зародження ленд-арт руху в Україні (60-70-ті рр. ХХ ст.).
21. Тематика вітчизняного ленд-арту.
22. Ландшафт як історико-природне явище.
23. Аналіз національного ландшафту як засіб самоідентифікації.
24. Фестивалі ленд-арту в Україні. Ленд-арт – симпозіум в Могриці.
25. Грін-арт – ландшафтна інсталяція.
26. Визначення і сутність поняття «топіарі».
27. Історія топіарного мистецтва.
28. Види топіарного мистецтва.
29. Класифікація топіарних композицій.
30. Технологія виготовлення топіарних композицій.
31. Основні вимоги до рослин, що використовуються в топіарному мистецтві.
32. Топіарне мистецтво в Україні.
33. Визначення поняття «стріт-арт».
34. Контраверсійність поглядів на сутність стріт-арту.
35. Виникнення, мета, провідні риси розвитку стріт-арту.
36. Основні течії стріт-арту.
37. Вуличне мистецтво – потужна платформа для суспільного і політичного окреслення проблем і висловлення думок.
38. Універсальність стріт-арту.
39. США – батьківщина стріт-арту (1930-ті рр.). Перші кроки стріт-арту: творчість Дерріла Маккрея (Cornbread) і Такі (1970-ті рр.).
40. Прихід у стріт-арт професійних художників. Стріт-арт – потужний інструмент реклами (1990-ті рр.).
41. Європейський стріт-арт: зародження і розвиток (1980-ті рр.).
42. Західний бік Берлінської стіни – грандіозне європейське графіті-полотно.
43. Актуалізація проблем сучасного світу у творчому доробку британця Роберта Бенкса (Бенксі).
44. Різновиди стріт-арту.
45. Світлодіодне мистецтво.

46. Шаблонне графіті.
47. Стінопис (мурал) – різновид сучасного монументального і декоративного мистецтва.
48. Сучасний вуличний стінопис у містах України.
49. Стікер-арт: походження, сутність, призначення.
50. В'язане графіті як унікальне явище сучасної вуличної культури.

13.Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Бальзак Л. М. Історія садово-паркового і топіарного мистецтва. К. : Вид-во Ін-ту реклами, 2011. 188 с.
2. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. К.: Науковий світ, 2001. 299 с.
3. Вотінов М. А. Конспект лекцій з дисципліни «Ландшафтна архітектура», модуль № 2 «Характеристика природних і антропогенних засобів формування об'єктів ландшафтної архітектури» (для студентів 4-5 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.060102 «Архітектура»). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 64 с.
4. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць: підручник. Львів : Світ, 2005. 456 с.
5. Мигаль С. П., Дида І. А., Казанцева Т. Є. Біоніка в дизайні предметно-просторового середовища: навч. посібник. Львів: Вид-во НУ «ЛП», 2014. 228 с., іл.
6. Михайленко В. Є., Кащенко О. В. Основи біодизайну: навчальний посібник. К. : Каравела, 2011. 224 с.
7. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Каравела, 2004. 304 с.
8. Сьомка С. В. Біоніка в дизайні середовища : навч. посіб. К. : НАКККіМ, 2016. 244 с.
9. Шаповал Н. Г. Теорія прикладної архітектурної композиції: навчальний посібник. К.: КНУБА, 2000. 372 с.
10. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення: Навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 112 с.
11. Яремків М., Кругляк О. Мистецтво: види, жанри. Словник-довідник образотворчих термінів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 80 с.

Допоміжна

1. Бут Н. К. Сучасні методи використання ландшафтного дизайну в міському середовищі. *Проблеми розвитку міського середовища*. 2010. Випуск 4. С. 3-10.
2. Бут Н. К., Касян І. В. Використання історичного досвіду топіарного мистецтва в сучасному будівництві та ландшафтній архітектурі. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*. 2016. Випуск 23.9. С. 40-44.
3. Васюріна А., Клімова А. Стріт-арт як соціально-естетичний феномен урбанізованого простору. *Світгляд – Філософія – Релігія*. 2018. Вип. 13. С. 26-31.
4. Денисюк О. Війна в Україні очима польського художника Міколая Рейса. *Образотворче мистецтво*. 2022. № 3-4. С. 117-119.
5. Солоненко В. І., Ватаманюк О. В. Класифікація топіарних форм в садово-парковому будівництві. *Сільське господарство та лісівництво*. 2016. № 3. С. 200-208.
6. Шеретюк Р.М. Антивоєнна галерея муралів у Гданську як мистецький маніфест солідарності Польщі з Україною. *Українська академія мистецтва*. 2024. Випуск 35. С. 238-245.

7. Шеретюк Р.М. Художня візуалізація новітньої російсько-української війни крізь призму польського стріт-арту. *АРТ-платФОРМА*. 2024. Вип. 1 (9). С. 120-138.
8. Шпичка І., Никоненко Т. М. Біодизайн Луїжді Колані. *Проблеми розвитку міського середовища*. 2012. Випуск 7. С. 297-304.

Посилання на сайти (5-10 джерел)

1. http://knutd.edu.ua/publications/pdf/Visnyk/2015-3/240_247.pdf
2. <https://life.pravda.com.ua/society/2011/07/30/82408/>
3. https://stud.com.ua/54917/tovaroznavstvo/arhitekturna_bionika_zhitlovih_torgovih_ofisnih_budivel
4. <http://artukraine.com.ua/a/apl315--konkurentospromozhnist-ukrainskogo-grafiti-vidpovidaye-svitovomu-rivnyu/#.W0rwI9RubIU>
5. <http://pozashkillya.ostriv.in.ua/publication/code-531E021388CF3/list-262c43c3f27>
6. <http://artukraine.com.ua/a/festival-lend-artu-v-mogrici--pro-shcho-ta-navishcho/#.W1Bhc9RubIU>
7. <https://mozok.click/1772-osnovi-proektnoyi-dyalnost-bonka-yak-nauka-ta-yiyi-vikoristannya-u-proektuvann.html>
8. <https://blog.comfy.ua/ua/strit-art-istoriya-rozvitku-ta-krashhi-prikladi-vulichnogo-mistectva/>
9. <https://agronomist.in.ua/prisadibna-dilyanka/landshafnij-dizajn/topiarnе-mistectvo-figurno%D1%97-strizhki-roslin.html>
10. http://eprints.kname.edu.ua/853/1/166-170_%D0%A5%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D0%BD.pdf

Робоча програма **Образотворче мистецтво і середовище XX – XXI століття** для здобувачів вищої освіти

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____))
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____))
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____))
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____))
(підпис) (прізвище та ініціали)